

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 18Co/94/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8817207398
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 03. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniela Babinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8817207398.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Babinovej a sudcov JUDr. Marianny Muránskej a Mgr. Miloša Koleka v právnej veci žalobcu: Prima banka Slovensko, a.s., Hodžova 11, 010 11 Žilina, IČO 31 575 951, proti žalovanému : X. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. E. XX, XXX XX Z. E., o zaplatenie 1.775,55 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č.k. 3Csp635/2017 - 138 zo dňa 16. 1.2019, jednohlasne takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok vo výroku I. v časti, v ktorej bola žaloba v prevyšujúcej časti zamietnutá a vo výroku II.

Žiadna zo strán n e m á n á r o k na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom sud 1. inštancie rozhodol nasledovne:

I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi sumu 1.775,55,- eur a to všetko do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Súd žalobu žalobcu čo do zvyšku z a m i e t a .

II. Žalobcovi sa p r i z n á v a nárok na náhradu trov konania v rozsahu 46 %, ktoré trovy je p o v i n n ý zaplatiť žalovaný, a o ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

2. Svoje rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 710, § 497 Obchodného zákonníka, § 52 ods. 1 - 4, § 53 ods. 1 - 5, § 54 ods. 1, 2, § 39 a § 41 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Rovnako použil aj ustanovenia § 1 ods. 2, § 2 ods. 1 písm. a/ a b/, § 9 ods. 1, 2, § 11 ods. 1 a § 10 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že pre spotrebiteľskú zmluvu je charakteristické, že spotrebiteľ vstupuje do zmluvného vzťahu s dodávateľom, ktorým je najčastejšie predávajúci, za zmluvných podmienok, ktoré si vopred určil dodávateľ, pričom spotrebiteľ nemá možnosť tieto podmienky individuálne ovplyvniť. Predovšetkým spotrebiteľ v dobrej viere uzatvára zmluvu s dodávateľom, od ktorého sa očakáva, že vzhľadom na jeho podnikanie a ponúkaný tovar a služby, koná profesionálne a v súlade s poctivým prístupom k podnikaniu. Slovenská republika, ako člen Európskej únie, je povinná plniť záväzky vyplývajúce z tohto členstva. Členské štáty únie sú povinné zabezpečiť, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa, a aby zmluva bola podľa týchto podmienok záväzná pre strany, ale aj bez možnosti použitia nekalých obchodných podmienok. Nepochybne zmluva uzavretá medzi stranami sporu je teda spotrebiteľskou zmluvou, v zmysle zákona o ochrane spotrebiteľa, pričom tento výklad je v súlade s komunitárnou úpravou ochrany spotrebiteľa v zmysle Smernice Rady 93/13/EHS z 5.4.1993. Popretím úveru, ako absolútneho obchodu, sa nemôže rozumieť stav, ak súd aplikuje

ustanovenia § 54 ods. 1 OZ, ktoré má svoj obsah a ktorým zákonodarca sledoval dôležitý cieľ v spotrebiteľských zmluvách bez ohľadu na typ zmluvy. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon alebo osobitné predpisy na ochranu spotrebiteľa priznávajú alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. Paušálne uprednostnenie Obchodného zákonníka by malo na spotrebiteľov nepriaznivé následky hraničiace až s neprípustnosťou k občianskym právam. Navyiac súd 1. inštancie poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 3Mcd014/2014 z 21.4.2015. Už v tomto rozsudku sa konštatuje, že pokiaľ je v zmluvnom vzťahu účastníkom zmluvy spotrebiteľ, vždy sa prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka. Z uzavretej zmluvy a z produktu, ktorý bol poskytnutý žalovanému, teda jedná o zmluvu o spolupráci pri poskytovaní bankových produktov a služieb s vydaním pre používanie platobnej karty, a tiež zmluvou týkajúcou sa založenia si bežného účtu žalovaného u žalobcu, takýto právny vzťah, teda vzťah spotrebiteľský vznikol. Samotná formulárová zmluva však neupravovala konkrétne odplaty za služby, ani podmienky, za akých by bola žalovaná povinná ich platiť. Nároky žalobcu vyplývajú len z obsahu všeobecných obchodných podmienok a sadzobníka, na ktoré zmluva poukazuje. Zároveň zistil, že žalovaný ako spotrebiteľ nemala možnosť žiadnym spôsobom ovplyvňovať alebo individuálne dojednať znenie týchto podmienok, ale bolo možné uzavrieť tieto zmluvy len vtedy, ak teda prijme zmluvu ako takú. Z uznesenia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 2Cdo245/2010 zo dňa 30.11.2011 bolo zaujaté konštantné stanovisko podľa ktorého, ak nie sú obchodné podmienky podpísané, dojednania ktoré sú tam obsiahnuté nespĺňajú podmienku predpísanej písomnej formy. Pokiaľ išlo o samotný charakter povoleného prečerpania z bodu 8 všeobecných obchodných podmienok účinných od 1.2.2014 je zrejme, že banka môže kedykoľvek prehodnotiť výšku limitu a bez uvedenia dôvodu limit znížiť. Klient môže vypovedať poskytnutie povoleného prečerpania najneskôr do prvého čerpania peňažných prostriedkov. Táto okolnosť nebola sporná, keďže žalobca v písomnom vyjadrení potvrdil, že za žiadosť o splatenie povoleného prečerpania sa považuje aj zníženie limitu pre povolené prečerpanie na hodnotu 0,- Eur. Ako bolo zrejme z výpisu z účtu žalovaného, žalobca znížil žalovanému limit povoleného prečerpania na 0,- Eur dňa 18.7.2017. Vychádzajúc z ustanovení zákona o spotrebiteľských úveroch súd 1. inštancie konštatoval, že absentovala úroková sadzba spotrebiteľského úveru, absentovala výška poplatkov spojených so spotrebiteľským úverom od uzavretia zmluvy. Z týchto dôvodov považoval zmluvu za bezúročnú a bez poplatkov. Tieto náležitosti boli uvedené len vo všeobecných obchodných podmienkach a v sadzobníku. Žalovanému z prehľadu úhrad vyplýva povinnosť zaplatiť žalobcovi 1.775,55 Eur. V tejto časti žalobu považoval za dôvodnú a jej vyhovel. Pokiaľ išlo o nárok žalobcu na zaplatenie 28% ročného úroku od 19.7.2017 do zaplatenia, tento nárok považoval za nedôvodný. Pokiaľ ustanovenia zmluvy o bežnom účte, vrátane všeobecných obchodných podmienok, napriek odstúpeniu od zmluvy zachovávajú právo žalobcovi, teda dodávateľovi služby na spotrebiteľský úrok alebo voči spotrebiteľovi na úrok pri nepovolenom prečerpaní účtu vo výške 28% ročne, ide o nevýhodnejšiu právnu úpravu, oproti úprave v ustanovení § 48 Občianskeho zákonníka. Preto pre rozpor s ustanovením § 54 OZ o neplatnosti právneho dojednania s poukazom na ustanovenie § 39 OZ., tento nárok po odstúpení od zmluvy ako nedôvodný zamietol.

3. O trovách konania bolo rozhodnuté podľa § 251 a § 255 ods. 1, 2 CSP.

4. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalobca proti výroku, ktorým v prevyšujúcej časti bola žaloba zamietnutá. Poukázal na rôznu právnu úpravu pri odstúpení od zmluvy podľa § 48 Občianskeho zákonníka v porovnaní s následkami odstúpenia od zmluvy podľa všeobecných obchodných podmienok a podľa Obchodného zákonníka (§ 711 ods. 1 tohto zákona). Žalobca sa domnieval, že súd 1. inštancie nesprávne rozhodol v tejto časti, vychádzajúc z nesprávneho právneho posúdenia veci a z tohto dôvodu dospel k záveru, že v prípade zániku zmluvy na základe odstúpenia od zmluvy jednou zo zmluvných strán, banka má nárok na odplatu za poskytnuté služby. Odplatu pri poskytovaní peňažných prostriedkov spotrebiteľovi tvoria úrok, poplatky a akékoľvek iné odplatné plnenia alebo iné náklady, ktoré sú dohodnuté pri podpise spotrebiteľskej zmluvy. Poukázal aj na Zákon o platobných službách, kde zo zákona vyplývajú oprávnenia banky účtovať poplatky za platobné služby používateľovi týchto služieb, ktorý je aj povinný až do skončenia platnosti tejto rámcovej zmluvy takúto úhradu realizovať. Citoval rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp.zn. 25Co64/2018. Z tohto dôvodu navrhol zmeniť súdne rozhodnutie v časti, v ktorej napadol rozsudok súdu 1. inštancie, priznať nárok podľa žaloby a priznať aj nárok na náhradu trov konania.

5. Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

6. Krajský súd v Prešove, ako súd odvolací podľa ustanovenia § 34 CSP. prejednal rozhodnutie ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených v ustanovení § 378, § 379 a § 380 CSP, a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné. Súd 1. inštancie dôsledne zistil skutkový stav a vec aj správne právne posúdil. Na týchto skutkových a právnych zisteniach sa nič nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania.

7. V zmysle § 52 ods. 1 až ods. 4 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy (ďalej len „Občiansky zákonník“), spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

8. Ako vyplýva z ustanovenia § 53 ods. 2, ods. 3 Občianskeho zákonníka, za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

9. V zmysle § 54 ods. 1, ods. 2, Občianskeho zákonníka, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

10. Podľa § 1 ods. 4 zákona o spotrebiteľských úveroch na spotrebiteľský úver formou povoleného prečerpania, ktorý sa musí splatiť na požiadanie alebo do troch mesiacov, sa vzťahujú ustanovenia § 1, § 2, § 3 ods. 1 písm. a) až d) a § 3 ods. 3, § 4 ods. 14, § 5 až 8, § 9 ods. 1, 4, 6 až 8, § 10, § 11, § 12 ods. 2, § 15, § 17, § 20 až 23 a § 25 až 27.

11. V zmysle § 10 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch zmluva o spotrebiteľskom úvere formou povoleného prečerpania, ktorý sa musí splatiť na požiadanie alebo do troch mesiacov, musí obsahovať tieto náležitosti: a) podľa § 9 ods. 2 písm. a), b), d), f), g), i) a w), b) povinnosť spotrebiteľa kedykoľvek zaplatiť takýto úver na žiadosť veriteľa v plnej výške, c) výšku poplatkov spojených so spotrebiteľským úverom od uzavretia zmluvy o spotrebiteľskom úvere a podmienky, za akých sa tieto poplatky môžu meniť.

12. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca uzavrel so žalovaným dňa 3.3.2014 zmluvu o spolupráci pri poskytovaní bankových produktov a služieb, na základe ktorej bol žalovanému zriadený účet. Zároveň obsahom zmluvy bola zmluva o vydaní a používaní platobnej karty a zmluva o poskytovaní služieb elektronického bankovníctva. V zmluve bol dohodnutý denný limit platobnej karty vo výške 1.000,- Eur. Dňa 3.3.2014 uzavrel žalobca so žalovanou v súvislosti so zmluvou o zriadenie účtu aj zmluvu o povolenom prečerpaní na účte. Na základe tejto zmluvy banka zriadila žalovanému povolené prečerpanie na účte do výšky 1.000,- Eur. Zmluva má odkaz na všeobecné obchodné podmienky aktuálny sadzovník žalobcu vo vzťahu k poplatkom a ďalším náležitostiam, ktoré neboli v zmluve upravené.

13. Pokiaľ súd prvého stupňa dospel k záveru, že predmetná zmluva o bežnom účte je zmluvou spotrebiteľskou, vec správne právne posúdil a na tomto základe aj správne aplikoval príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka o odstúpení od zmluvy (§ 48 ods. 2 a § 457 Obč. zákonníka), keď uviedol, že ustanovenia spotrebiteľskej zmluvy, ktoré zachovávajú právo zo sankcií aj napriek ich zrušeniu s účinkami od vzniku zmluvy jej odstúpením, zhoršujú postavenie spotrebiteľa, pretože spotrebiteľa zaväzujú nad rámec povinností vzniknutých podľa Občianskeho zákonníka v dôsledku odstúpenia od zmluvy.

14. Na potvrdenie správnosti napadnutého rozsudku odvolací súd ďalej poznamenáva, že v zmysle § 52 ods. 2 Obč. zákonníka, účinného v čase odstúpenia od predmetnej zmluvy navrhovateľom, ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné; systematickým výkladom tohto ustanovenia je dostatočným spôsobom odôvodnený záver, že na účely posúdenia odstúpenia pri spotrebiteľskom právnom vzťahu sa prednostne použije právna úprava obsiahnutá v Občianskom zákonníku. Nastúpený trend ochrany spotrebiteľa v uvedených prípadoch potvrdil aj zákonodarca novelizáciou § 52 ods. 2 Obč. zákonníka (pripojením tretej vety), podľa ktorého na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keby sa inak mali použiť normy obchodného práva. Podľa názoru Najvyššieho súdu SR vysloveného v rozsudku sp. zn. 3 MCdo 14/2014, zo dňa 21.4.2015, ktorým zamietol mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora, sa predmetné ustanovenie § 52 ods. 2 tretej vety Obč. zákonníka vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred jeho účinnosťou. Aktuálna súdna prax zastáva tak jednoznačne názor, že právna úprava chrániaca spotrebiteľa (napr. v prípadoch duálnej úpravy odstúpenia podľa Obchodného a Občianskeho zákonníka), odôvodňuje aplikáciu ustanovení Občianskeho zákonníka, ktoré sú pre spotrebiteľa (v určitej konkrétnej situácii) výhodnejšie. Záverom hodno podotknúť, že aplikáciu občianskoprávnej úpravy o odstúpení od zmluvy absolútnych obchodnoprávných zmluvách majúci spotrebiteľský charakter odobril aj Ústavný súd SR (uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 402/2013, zo dňa 19.6.2013), ktorý takýto postup neoznačil za ústavne nekonformný. Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. IM Obdo V 2/2007, zo dňa 30.9.2009, na ktoré navrhovateľ v odvolaní poukázal, požiadavky aktuálnej súdnej praxe z uvedených hľadísk nereflektuje; závery predmetného uznesenia preto odvolací súd nemohol aplikovať v predmetnej veci.

15. Odvolací súd tiež zastáva názor, že ustanovenie § 54 ods. 1 Obč. zákonníka v znení účinnom k 12.3.2009 (zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od; tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie), treba vykladať tak, že v prípade duálnej právnej úpravy inštitútov súkromného práva sa na spotrebiteľské právne vzťahy nepoužije Obchodný zákonník, ak aplikáciou konkrétnej zmluvnej podmienky by sa postavenie spotrebiteľa oproti občianskoprávnej úprave zhoršilo. Ustanovenie § 54 ods. 1 Obč. zákonníka je dôsledkom transpozície čl. 8 smernice Rady spotrebiteľských zmluvách nemôžu dojsť zmluvné podmienky odchylné od Občianskeho zákonníka v neprospech spotrebiteľa. Dôsledky odstúpenia od zmluvy, tak ako si ich na základe formulárovej zmluvy vymienil navrhovateľ, bezpochyby zhoršujú postavenie spotrebiteľa oproti právnej úprave odstúpenia od zmluvy obsiahnutej v Občianskom zákonníku a preto takáto úprava nemôže odporkyňu v pozícii spotrebiteľa zaväzovať. Odvolací súd sa tak stotožnil s názorom súdu prvého stupňa, že akékoľvek rozšírenie záväzkov spotrebiteľa, vrátane platenia úrokov, napriek ich zrušeniu popri vzájomnej reštitučnej povinnosti po zániku zmluvy s účinkami ex tunc, postavenie spotrebiteľa zhoršuje s tým, že dôsledky odstúpenia od zmluvy podľa Zmluvy o spolupráci pri poskytovaní bankových produktov a služieb, dohodnutej medzi stranami sporu, sú nevýhodnejšie, ako dôsledky odstúpenia upravené v Občianskom zákonníku. Zároveň nemožno prehliadnúť, že je to práve žalobca, ktorý sa dobrovoľne rozhodol využiť ustanovenie zmluvy o odstúpení, aj keď existujú iné inštitúty súkromného práva, ktoré zmluvu komplexne nerušia s účinkami od momentu jej uzavretia a ktoré si účastníci dohodli (viď čl. V bod 2 Zmluvy o spolupráci pri poskytovaní bankových produktov a služieb o písomnom vypovedaní zmluvy). Odstúpením od zmluvy sa zmluva ruší od počiatku a momentom odstúpenia od zmluvy vznikajú práva a povinnosti z takéhoto vzťahu ako z bezdôvodného obohatenia podľa § 457 Obč. zákonníka.

16. So zreteľom na uvedené možno uzavrieť, že súd prvého stupňa svoje závery založil na správnom právnom posúdení veci, nemožno preto uznať argumentáciu žalobcu, že súd prvého stupňa svojím rozhodnutím zasiahol do jeho práva súdnu ochranu; nejde totiž o porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces, ak súd nerozhodne podľa predstáv strán sporu a jeho návrhu nevyhoví, pokiaľ je takéto rozhodnutie súdu v súlade s objektívnym právom, čo v danej veci nepochybne je. Reálne uplatnenie a garantovanie základného práva na súdnu ochranu nielenže neznamená právo na úspech v konaní, ale ani nárok na to, aby všeobecné súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania (napr. IV. ÚS 340/2004).

17. Preto rozhodnutie súdu prvej inštancie v jeho napadnutej časti ako vecne správne potvrdil podľa ust. § 387 ods. 1, 2 CSP.

18. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. Keďže v odvolacom konaní mal úspech žalovaný, ktorý sa k veci nevyjadril a s odvolacím konaním mu nevznikli žiadne náklady, odvolací súd rozhodol tak, že žiadnej zo strán nárok na náhradu trov konania nepriznal.

19. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).